

La Segona República al Camp de Tarragona

JOSEP SÁNCHEZ CERVELLÓ
JORDI PIQUÉ PADRÓ
Coordinadors

CERCLE D'ESTUDIS HISTÒRICS
I SOCIALS «GUILLEM OLIVER»
DEL CAMP DE TARRAGONA

Tarragona 2006

Introducció

A Catalunya s'està treballant per establir un memorial democràtic amb l'objectiu de recuperar per a la memòria col·lectiva a tots aquells que defensaren la legalitat, l'autogovern i les llibertats. També, en aquest sentit, el govern de l'Estat ha establert que l'any 2006 sigui el de la memòria històrica. Aquest llibre, doncs, va en la direcció dels anhels d'una demanda social que pretén conèixer el passat. Un passat proper amagat per la dictadura de Franco i que amb el restabliment de la democràcia tampoc es va reclamar per por a obrir velles ferides i que ara, passats 75 anys des de la proclamació de la Segona República, la societat exigeix conèixer, discutir, debatre...

Per això el llibre *La Segona República al Camp de Tarragona* és oportú. Però no es oportunista en el sentit que no pretén fer apologia de res; som historiadors i, per tant, obligats pel nostre codi deontològic a ser veraços i a analitzar amb rigor els fets que estudiem. La raó del per què continua sent tant important la Segona República és perquè després de ser pacíficament establerta va ser ofegada en sang i després de la guerra civil, durant la dictadura franquista, vilipendiada fins a la caricatura, difosos els seus valors i esvaïdes les seves aportacions sociopolítiques, culturals i econòmiques, tot plegat amb una parcialitat descaradament manipuladora. Passats tots aquests anys, sense les passions dels protagonismes, pensem que aquest volum elaborat per veus plurals tant temàticament com ideològicament ens pot aportar, a la nostra ciutat i al Camp, noves pistes i coneixements sobre el període més decisiu del segle xx.

La Segona República al Camp de Tarragona és una nova aportació bibliogràfica, la número tretze, del Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem d'Oliver del Camp de Tarragona, entitat que va sorgir l'any 1989 amb l'objectiu de difondre els treballs de recerca històrica en l'àmbit del Camp de Tarragona. D'altra banda, a més de la publicació d'un volum anual destinat a fomentar el coneixement històric i social del Camp i, en general, de la demarcació, l'entitat edita la revista *Kesse*, amb una periodicitat semestral i de la qual ja es compta amb trenta-nou números.

Aquest llibre és també l'aportació del Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver a la programació dels actes de commemoració del 75è aniversari de la proclamació de la Segona República, actes que s'han promogut i coordinat des de l'Ajuntament de Tarragona. En aquest sentit, per nosaltres, la millor manera de participar en aquests actes era mitjançant l'edició d'una miscel·lània en la que participen catorze historiadors del Camp, amb set treballs centrats en el marc geogràfic de Tarragona i set que corresponen a cadascuna de les següents poblacions: Reus, Valls, Constantí, la Secuita i la Pobla de Mafumet.

La Segona República al Camp de Tarragona pot dividir-se en cinc grans apartats: institucions, biografies, cròniques urbanes i rurals, documentació i bibliografia, i politologia.

a) Treballs destinats a recuperar la història d'institucions són els de Lluís Balart Boigues i Josep Estivill, centrats, respectivament, a l'Ajuntament de Tarragona (període

1931–1936) i al de Constantí (1931). Cristina Magriñà i Salvat investiga l'evolució de l'Escola Normal de Tarragona de 1931 a 1936; Coia Escoda i Múrria se centra en el Port de Tarragona durant el mateix període i, finalment, Jaume Massó Carballido analitza la creació del Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca de Reus (1932–1936).

b) Les aportacions biogràfiques han estat elaborades per Joan Gisbert i Canes i Josep Martí i Baiget. El primer analitza el pensament del director del *Diari de Tarragona* (1931–1937) Lluís de Salvador, i el segon la del dirigent republicà i primer alcalde de Valls, el 1931, Josep Magriñà.

c) Les cròniques urbanes i rurals tracten de la proclamació i evolució de la República en diversos indrets. Sobre la implantació de la República a la capital escriuen Antoni Floresví Mas, fill de l'únic regidor republicà executat pels franquistes i que el 14 d'abril de 1931 tenia 14 anys, i M. Elena Virgili Bertran que, a més d'explicar la jornada en què es proclamà el nou règim, ressenya cronològicament els principals esdeveniments ocorreguts a Tarragona entre 1931 i 1936. Les investigacions en l'àmbit rural es deuen a Jordi Parral i a Hèctor Mir Lorente. El primer se centra en el municipi de La Secuita i els seus agregats: L'Argilaga, Vistabella i les Gunyoles; i Mir parla de la Pobla de Mafumet.

d) Hi ha dos treballs, un sobre bibliografia i un altre sobre documentació d'arxiu realitzats, respectivament, per Esteve Masalles que ha fet una recopilació de les publicacions relacionades amb la II República a la demarcació i, l'altre, per Jordi Piqué Padró sobre els documents originals de Tarragona i de la comarca del Tarragonès que encara resten a l'Arxiu de la Guerra Civil de Salamanca i sobre els plets al voltant d'aquesta qüestió que tanta importància ha tingut en la mobilització ciutadana dels darrers temps.

e) I, per últim, un estudi politològic de Josep Sánchez Cervelló sobre l'evolució dels partits republicans de la ciutat de Tarragona, fent, però, especial èmfasi en el sorgiment d'ERC.

Els coordinadors volem agrair a tots els col·laboradors la seva recerca desinteressada realitzada amb l'únic afany, com deia l'il·lustre Marcel·lí Domingo, d'ampliar els horitzons del coneixement per tal de fer ciutadans més conscients, més lliures i amb més valors cívic.

JOSEP SÁNCHEZ CERVELLÓ & JORDI PIQUÉ PADRÓ